

Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. birželio 15 d. *

„Bendra užsienio ir saugumo politika — Ribojamosios priemonės, taikytinos atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainai ar į ją kėsiamasi — Lėšų išaldymas — Atvykimo į valstybių narių teritoriją apribojimai — Fizinis asmuo, aktyviai palaikantis veiksmus ar politiką, kuriais kenkiama Ukrainai ar į ją kėsiamasi — Pareiga motyvuoti — Akivaizdi vertinimo klaida — Saviraiškos laisvė — Proporcingumas — Teisė į gynybą“

Byloje T-262/15

Dmitrii Konstantinovich Kiselev, gyvenantis Koroliove (Rusija), atstovaujamas solisitoriaus J. Linneker, baristerio T. Otty ir QC B. Kennelly,

ieškovas,

prieš

Europos Sąjungos Tarybą, atstovojamą V. Piessevaux ir J.-P. Hix,

atsakovę,

dėl SESV 263 straipsniu grindžiamo prašymo panaikinti, pirma, 2015 m. kovo 13 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2015/432, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 70, 2015, p. 47), ir 2015 m. kovo 13 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2015/427, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 70, 2015, p. 1); antra, 2015 m. rugsėjo 14 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2015/1524, kuriuo iš dalies keičiamas sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 239, 2015, p. 157), ir 2015 m. rugsėjo 14 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2015/1514, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 239, 2015, p. 30); trečia, 2016 m. kovo 10 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2016/359, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 67, 2016, p. 37), ir 2016 m. kovo 10 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2016/353, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 67, 2016, p. 1), tiek, kiek šie aktai susiję su ieškovu,

* Proceso kalba: anglų.

BENDRASIS TEISMAS (devintoji kolegija),

kuri sudaro pirmininkas G. Berardis (pranešėjas), teisėjai V. Tomljenović ir D. Spielmann,
posėdžio sekretorė C. Heeren, administratorė,
atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. rugsėjo 28 d. posėdžiui,
priima šį

Sprendimą

Faktinės bylos aplinkybės

- 1 2014 m. kovo 17 d. Europos Sąjungos Taryba, remdamasi ESS 29 straipsniu, priėmė Sprendimą 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 78, 2014, p. 16).
- 2 Tą pačią dieną Taryba, remdamasi SESV 215 straipsnio 2 dalimi, priėmė Reglamentą (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 78, 2014, p. 6).
- 3 2014 m. kovo 21 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimu 2014/151/BUSP, kuriuo įgyvendinamas Sprendimas 2014/145 (OL L 86, 2014, p. 30), ir 2014 m. kovo 21 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 284/2014, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas Nr. 269/2014 (OL L 86, 2014, p. 27), ieškovo Dmitrii Konstantinovich Kiselev pavardė buvo įrašyta į asmenų, kuriems taikomos minėtame reglamente ir sprendime numatytos ribojamosios priemonės, sąrašus (toliau – nagrinėjami sąrašai), remiantis tokiais motyvais:

„2013 m. gruodžio 9 d. prezidento dekretu paskirtas Rusijos Federacijos valstybinės naujienu agentūros „Rossiya Segodnya“ vadovu. Pagrindinis valdžios propagandos, kuria remiamas Rusijos pajėgų dislokavimas Ukrainoje, skleidėjas.“
- 4 Vėliau, 2014 m. liepos 25 d., Taryba priėmė Sprendimą 2014/499/BUSP, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145 (OL L 221, 2014, p. 15), ir Reglamentą (ES) Nr. 811/2014, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas Nr. 269/2014 (OL L 221, 2014, p. 11), be kita ko, siekdama pakoreguoti kriterijus, į kuriuos atsižvelgiant fiziniams ir juridiniams asmenims, subjektams arba organizacijoms galėjo būti taikomos nagrinėjamos ribojamosios priemonės.
- 5 Sprendimo 2014/145 su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2014/499 (toliau – Sprendimas 2014/145), 2 straipsnio 1 ir 2 dalys suformuluotos taip:

„1. Visos lėšos ir ekonominiai ištekliai, kurie nuosavybės teise priklauso, kuriuos turi, valdo ar kontroliuoja:

a) fiziniai asmenys, atsakingi už veiksmus ar politiką, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi, arba kuriais kenkiama stabilumui ar saugumui Ukrainoje arba į juos kėsiamasi, arba kurie trukdo tarptautinių organizacijų darbui Ukrainoje, ir tuos veiksmus bei tą politiką aktyviai remiantys ar įgyvendinantys fiziniai asmenys, ir su jais susiję fiziniai ar juridiniai asmenys, subjektai ar organizacijos;

<...>

išvardyti priede, yra išsaldomi.

2. Neleidžiama priede išvardytiems fiziniams ar juridiniams asmenims, subjektams arba organizacijoms jų naudai tiesiogiai ar netiesiogiai naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais.“

- 6 Šių lėšų išsaldymo priemonių taikymo tvarka nustatyta to paties straipsnio kitose dalyse.
- 7 Iš dalies pakeisto Sprendimo 2014/145 1 straipsnio 1 dalies a punkte fiziniams asmenims, atitinkantiems kriterijus, kurie iš esmės tapatūs to paties sprendimo 2 straipsnio 1 dalies a punkte išvardytiems kriterijams, neleidžiama atvykti į valstybių narių teritorijas ar vykti per jas tranzitu.
- 8 Reglamente Nr. 269/2014, iš dalies pakeistame Reglamentu Nr. 811/2014 (toliau – iš dalies pakeistas Reglamentas Nr. 269/2014), įpareigojama imtis lėšų išsaldymo priemonių ir nustatyta tokio lėšų išsaldymo taikymo tvarka, iš esmės analogiška iš dalies pakeistame Sprendime 2014/145 įtvirtintai tvarkai. Iš tikrųjų šio reglamento 3 straipsnio 1 dalies a punkte iš esmės pakartotas minėto sprendimo 2 straipsnio 1 dalies a punktas.
- 9 2015 m. vasario 4 d. raštu (toliau – 2015 m. vasario 4 d. raštas) ieškovas, atstovaujamas advokatų, remdamasis 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, 2001, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 331), Tarybos paprašė, be kita ko, leisti susipažinti su dokumentais, kuriais remiantis buvo grindžiamas jo pavardės įrašymas į nagrinėjamus sąrašus.
- 10 2015 m. vasario 13 d. raštu, adresuotu ieškovo advokatams, Taryba, be kita ko, informavo jį apie tai, kad ji siekia iki 2015 m. rugsėjo mėn. pratęsti jam taikomas ribojamąsias priemones, ir paprašė pateikti pastabas šiuo klausimu iki 2015 m. vasario 26 d.
- 11 2015 m. vasario 25 d. raštu (toliau – 2015 m. vasario 25 d. raštas) ieškovas, atstovaujamas tų pačių advokatų, atsakė į šį prašymą teigdamas, kad jam taikomos ribojamosios priemonės yra nepagrįstos.
- 12 2015 m. kovo 13 d. Taryba priėmė Sprendimą (BUSP) 2015/432, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145 (OL L 70, 2015, p. 47), ir Įgyvendinimo reglamentą (ES) 2015/427, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas Nr. 269/2014 (OL L 70, 2015, p. 1) (toliau kartu – 2015 m. kovo mėn. aktai), kuriais, iš naujo išnagrinėjusi atskirus įrašus, paliko ieškovo pavardę nagrinėjamuose sąrašuose iki 2015 m. rugsėjo 15 d., tačiau nepakeitė su ieškovu susijusių motyvų.
- 13 2015 m. kovo 16 d. raštu (toliau – 2015 m. kovo 16 d. raštas) Taryba pranešė ieškovo advokatams apie 2015 m. kovo mėn. aktus ir patikslino, be kita ko, kad argumentai, kuriuos ieškovas pateikė 2015 m. vasario 25 d. rašte, nepaneigia jo atžvilgiu taikytų motyvų pagrįstumo, nes Rusijos Federacijos valstybinė žiniasklaidos agentūra *Rossiia Segodnya* (toliau – RS) pranešė apie įvykius Ukrainoje palankia Rusijos vyriausybei forma ir taip palaikė minėtos vyriausybės politiką dėl padėties Ukrainoje.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 14 2015 m. gegužės 22 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo ieškovo ieškinį, kuriuo jis prašė panaikinti 2015 m. kovo mėn. aktus, kiek jie su juo susiję.

- 15 2015 m. rugsėjo 14 d. Taryba Sprendimu (BUSP) 2015/1524, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145 (OL L 239, 2015, p. 157), ir Įgyvendinimo reglamentu (ES) 2015/1514, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas Nr. 269/2014 (OL L 239, 2015, p. 30) (toliau – 2015 m. rugsėjo mėn. aktai), pratęsė nagrinėjamų ribojamųjų priemonių galiojimą iki 2016 m. kovo 15 d., tačiau nepakeitė su ieškovu susijusių motyvų.
- 16 2015 m. lapkričio 24 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo pareiškimą, kuriuo ieškovas, remdamasis Bendrojo Teismo procedūros reglamento 86 straipsniu, pakoregavo ieškinį taip, kad jis apimtų ir 2015 m. rugsėjo mėn. aktų panaikinimą, kiek jie su juo susiję.
- 17 2016 m. sausio 6 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje gavo dokumentą su Tarybos pastabomis dėl šio prašymo.
- 18 2016 m. kovo 10 d. Taryba Sprendimu (BUSP) 2016/359, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145 (OL L 67, 2016, p. 37), ir Įgyvendinimo reglamentu (ES) 2016/353, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas Nr. 269/2014 (OL L 67, 2016, p. 1) (toliau – 2016 m. kovo mėn. aktai), pratęsė nagrinėjamų ribojamųjų priemonių galiojimą iki 2016 m. rugsėjo 15 d., tačiau nepakeitė su ieškovu susijusių motyvų.
- 19 2016 m. gegužės 20 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo pareiškimą, kuriuo ieškovas pakoregavo ieškinį taip, kad jis apimtų ir 2016 m. kovo mėn. aktų panaikinimą, kiek jie su juo susiję.
- 20 2016 m. birželio 14 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo dokumentą, kuriame Taryba pateikė savo pastabas dėl šio prašymo.
- 21 Teisėjo pranešėjo siūlymu Bendrasis Teismas (devintoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas Procedūros reglamento 89 straipsnio 3 dalyje numatytas proceso organizavimo priemones, šalims uždavė klausimus ir paprašė į kai kuriuos iš jų atsakyti raštu, o į kitus – per posėdį.
- 22 Šalys rašytines pastabas Bendrojo Teismo kanceliarijai pateikė per nustatytą terminą.
- 23 Per 2016 m. rugsėjo 28 d. posėdį išklaustytos šalių nuomonės žodžiu ir atsakymai į Bendrojo Teismo pateiktus klausimus. Tuo remdamasis, Bendrasis Teismas leido ieškovui pateikti dokumentą ir ieškovas jį pateikė kitą dieną. Taryba savo rašytines pastabas dėl šio dokumento pateikė 2016 m. spalio 24 d. ir Bendrojo Teismo devintosios kolegijos pirmininkas užbaigė žodinę proceso dalį spalio 26 d.
- 24 Ieškovas Bendrojo Teismo prašo:
  - panaikinti 2015 m. kovo mėn., 2015 m. rugsėjo mėn. ir 2016 m. kovo mėn. aktus (toliau – ginčijami aktai) tiek, kiek jie susiję su ieškovu,
  - priteisti iš Tarybos bylinėjimosi išlaidas.
- 25 Taryba Bendrojo Teismo prašo:
  - atmesti ieškinį,
  - atmesti ieškinio patikslinimus,
  - priteisti iš ieškovo bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

- 26 Grįsdamas ieškinį ieškovas nurodo šešis pagrindus, susijusius, pirma, su akivaizdžia vertinimo klaida, kiek tai susiję su įrašymo į sąrašus kriterijaus, įtvirtinto iš dalies pakeisto Sprendimo 2014/145 1 straipsnio 1 dalies a punkte bei 2 straipsnio 1 dalies a punkte ir iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 269/2014 3 straipsnio 1 dalies a punkte, taikymu jo padėčiai; antra, su teisės į saviraiškos laisve pažeidimu; trečia, su teisės į gynybą ir teisės į veiksmingą teisminę apsaugą pažeidimu; ketvirta, su pareigos motyvuoti pažeidimu; penkta, subsidiariai, su tuo, kad nagrinėjamas kriterijus nesuderinamas su teise į saviraiškos laisvę ir todėl yra neteisėtas, jei jis leido priimti ribojamąsias priemones žurnalistų, kurie įgyvendina šią teisę, atžvilgiu, ir, šešta, su Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo, nustatančio Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Rusijos Federacijos partnerystę (OL L 327, 1997, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 56 t., p. 5; toliau – partnerystės susitarimas), pažeidimu.
- 27 Visų pirma reikia išnagrinėti šeštąjį pagrindą, vėliau ketvirtąjį pagrindą, dar vėliau pirmąjį ir antrąjį pagrindus, tada penktąjį pagrindą ir galiausiai trečiąjį pagrindą.

A – Dėl ieškinio šeštojo pagrindo, grindžiamo partnerystės susitarimo pažeidimu

- 28 Ieškovas teigia, kad, priimdama nagrinėjamas ribojamąsias priemones, Taryba neatsižvelgė į partnerystės susitarimo reikalavimus. Konkrečiai kalbant, ginčijamais aktais pažeidžiamos šio susitarimo 52 straipsnio 1, 5 ir 8 dalys, kuriose atitinkamai numatytas laisvo kapitalo judėjimo tarp Sąjungos ir Rusijos ribojimo draudimas, susitariančiųjų šalių susilaikymas nuo naujų apribojimų nustatymo po penkerių metų pereinamojo laikotarpio ir pareiga konsultuotis su Bendradarbiavimo taryba, įsteigta pagal to paties susitarimo 90 straipsnį. Be to, Taryba nedėjo jokių pastangų, kad pateisintų partnerystės susitarimo pažeidimus. Šuo aspektu ieškovas pažymi, kad nei iš dalies pakeistame Sprendime 2014/145, nei iš dalies pakeistame Reglamente Nr. 269/2014 nėra nuostatų, galinčių pateisinti ribojamąsias priemones atsižvelgiant į partnerystės susitarimo 99 straipsnio 1 punkto d papunktį, kuriuo šio susitarimo šalims leidžiama nuo jo nukrypti tam, kad priimtų priemones, būtinas jų saugumo pagrindinių interesų apsaugai „karo ar karo grėsmę keliančios didelės tarptautinės įtampos metu“.
- 29 Taryba ginčija ieškovo argumentus.
- 30 Visų pirma reikia pažymėti, kad partnerystės susitarimo 52 straipsnio 1, 5 ir 8 dalyse akivaizdžiai užtikrinamas laisvas kapitalo judėjimas tarp Sąjungos ir Rusijos Federacijos.
- 31 Tačiau to paties susitarimo 99 straipsnio 1 punkto d papunktyje numatyta išimtis, kuria šalis gali vienašališkai remtis, kad priimtų priemones, kurių, kaip ji mano, reikia siekiant apsaugoti pagrindinius jos saugumo interesus, be kita ko, „karo ar karo grėsmę keliančios didelės tarptautinės įtampos metu arba siekiant vykdyti išpareigojimus, prisiimtus taikos ir tarptautinio saugumo palaikymo tikslais“.
- 32 Pirma, reikia pažymėti, kad, kaip pabrėžė Taryba, partnerystės susitarimu šalis, kuri, remdamasi šia nuostata, siekia imtis priemonių, neįpareigojama iš anksto informuoti kitos šalies, su ja konsultuotis ar jai pateikti jų priėmimo argumentų.
- 33 Antra, dėl padėties Ukrainoje ginčijamų aktų priėmimo momentu galima laikyti, kad Rusijos Federacijos veiksmai buvo „karo ar karo grėsmę keliančios didelės tarptautinės įtampos“ atvejis, kaip tai suprantama pagal partnerystės susitarimo 99 straipsnio 1 punkto d papunktį. Atsižvelgiant į Sąjungos ir jos valstybių narių interesą, kad jos kaimyninė šalis Ukraina būtų stabili, gali būti nuspręsta būtinai taikyti tam tikras ribojamąsias priemones siekiant daryti spaudimą Rusijos Federacijai

tam, kad ji būtų skatinama nutraukti savo veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiniamasi. Be to, tokios priemonės gali būti skirtos „taikai ir tarptautiniam saugumui palaikyti“, kaip numatyta minėtame straipsnyje.

- 34 Todėl reikia konstatuoti, kad nagrinėjamos ribojamosios priemonės yra suderinamos su išimtimis dėl saugumo, numatytomis partnerystės susitarimo 99 straipsnio 1 punkto d papunktyje.
- 35 Atsižvelgiant į visas prieš tai išdėstytas aplinkybes, ieškinio šeštąjį pagrindą reikia atmesti.

B – Dėl ieškinio ketvirtojo pagrindo, grindžiamo pareigos motyvuoti pažeidimu

- 36 Ieškovas tvirtina, kad Tarybos motyvai siekiant pateisinti jo pavardės įrašymą į nagrinėjamus sąrašus ir palikimą juose nėra pakankamai tikslūs ir konkretūs. Šių motyvų abstraktus pobūdis, net darant prielaidą, kad jie pagrįsti, neleidžia jam veiksmingai ginčyti apie jį suformuluotų teiginių.
- 37 Be to, ieškovas teigia, kad minėti motyvai negali būti papildyti 2015 m. kovo 16 d. rašte esančiais teiginiais (žr. šio sprendimo 13 punktą).
- 38 Taryba ginčija ieškovo argumentus.
- 39 Reikia priminti, kad pareiga nurodyti asmens nenaudai priimto akto motyvus, numatyta SESV 296 straipsnio antroje pastraipoje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 41 straipsnio 2 dalies c punkte, siekiama, viena vertus, suteikti suinteresuotajam asmeniui pakankamai informacijos, kuri leistų žinoti, ar aktas yra pagrįstas, o jeigu jis turi trūkumų – ginčyti jo galiojimą Sąjungos teisme, ir, kita vertus, leisti šiam teismui atlikti šio akto teisėtumo kontrolę. Taip suformuluota pareiga motyvuoti yra esminis Sąjungos teisės principas, nuo kurio gali būti nukrypta tik dėl imperatyvių reikalavimų. Todėl iš principo apie motyvus suinteresuotajam asmeniui turi būti pranešta kartu su jo nenaudai priimtu aktu ir motyvų stokos negali ištaisyti tai, kad suinteresuotasis asmuo apie sprendimo motyvus sužino per procesą Sąjungos teisme (žr. 2014 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Mayaleh / Taryba*, T-307/12 ir T-408/13, EU:T:2014:926, 85 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 40 Dėl to Taryba privalo supažindinti asmenį arba subjektą, kuriam skirtos ribojamosios priemonės, su specifinėmis ir konkrečiomis priežastimis, dėl kurių mano, kad šių priemonių reikėjo imtis, išskyrus atvejus, kai perduoti tam tikrus duomenis draudžiama pagal imperatyvius reikalavimus, susijusius su Sąjungos ar jos valstybių narių saugumu arba jų tarptautiniais santykiais. Ji taip pat turi nurodyti faktines ir teises aplinkybes, nuo kurių priklauso atitinkamų priemonių teisinis pagrindimas, ir argumentus, dėl kurių jas priėmė (žr. 2014 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Mayaleh / Taryba*, T-307/12 ir T-408/13, EU:T:2014:926, 86 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 41 Be to, motyvai turi būti pritaikyti prie nagrinėjamo akto pobūdžio ir aplinkybių, kuriomis jis buvo priimtas. Reikalavimas motyvuoti turi būti vertinamas atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes, ypač į teisės akto turinį, motyvų, kuriais remiamasi, pobūdį ir į interesą gauti paaiškinimą, kurį asmenys, jeigu šis aktas jiems skirtas, arba kiti asmenys, su kuriais šis aktas tiesiogiai ir konkrečiai susijęs, gali turėti. Nurodant motyvus, nereikalaujama tiksliai nurodyti visų svarbių faktinių ir teisinių aplinkybių, nes tai, ar akto motyvai yra pakankami, turi būti vertinama atsižvelgiant ne tik į jo tekstą, bet ir į priėmimo aplinkybes, taip pat nagrinėjamą sritį reglamentuojančių teisės normų visumą. Konkrečiai kalbant, asmens nenaudai priimtas aktas yra pakankamai motyvuotas, jeigu jis priimtas suinteresuotajam asmeniui žinomomis aplinkybėmis, leidžiančiomis jam suprasti dėl jo priimtos priemonės reikšmę (žr. 2014 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Mayaleh / Taryba*, T-307/12 ir T-408/13, EU:T:2014:926, 87 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 42 Nagrinėjamu atveju ginčijamuose aktuose dėl ieškovo nurodyti motyvai pateikti šio sprendimo 3 punkte.
- 43 Reikia pažymėti, kad nors šiuose motyvuose aiškiai nepatikslintas kriterijus, kuriuo remdamasi Taryba paliko ieškovo pavardę nagrinėjamuose sąrašuose, iš šių motyvų pakankamai aiškiai matyti, kad Taryba taikė iš dalies pakeisto Sprendimo 2014/145 1 straipsnio 1 dalies a punkte ir 2 straipsnio 1 dalies a punkte ir iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 269/2014 3 straipsnio 1 dalies a punkte skelbiamus kriterijus, nes juose nurodyti fiziniai asmenys, aktyviai palaikantys veiksmus ar politiką, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (toliau – nagrinėjamas kriterijus).
- 44 Iš tiesų, nagrinėjamuose motyvuose priminusi, kad 2013 m. gruodžio 9 d. prezidento dekretu ieškovas buvo paskirtas RS direktoriumi, Taryba pažymi, kad jis buvo pagrindinė Rusijos vyriausybės propagandos figūra, remianti Rusijos karinių pajėgų panaudojimą Ukrainoje.
- 45 Todėl šie motyvai leidžia suprasti, kad ieškovo pavardės įrašymo į nagrinėjamus sąrašus ir palikimo juose priežastis yra ta, kad Taryba manė, jog jis, vykdydamas RS valdymo funkcijas ir kaip žurnalistas darydamas pareiškimus, skleidė propagandą, palankią Rusijos Federacijos kariniams veiksams Ukrainoje, ir todėl buvo vienas iš asmenų, aktyviai palaikančių veiksmus ar politiką, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi.
- 46 Beje, ieškovo 2015 m. vasario 25 d. rašte Tarybai pateiktos pastabos patvirtina, kad jis suprato, jog nagrinėjamos ribojamosios priemonės jam buvo taikomos būtent dėl jo profesinio vaidmens ir elgesio.
- 47 Dėl patikslinimų, kuriuos Taryba pateikė 2015 m. kovo 16 d. rašte, reikia pažymėti, kad, kaip teisingai ji nurodo, į šį raštą, kuriame yra papildomų motyvų, pateiktų Tarybai ir ieškovui pasikeičiant dokumentais, galima atsižvelgti nagrinėjant šiuos aktus (šiuo klausimu žr. 2013 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Bank Melli Iran / Taryba*, T-35/10 ir T-7/11, EU:T:2013:397, 88 punktą).
- 48 Todėl, nors pageidautina, kad papildomi motyvai būtų pateikti tiesiogiai ginčijamuose aktuose, o ne vien tik 2015 m. kovo 16 d. rašte, ginčijamų aktų motyvavimą reikia vertinti atsižvelgiant ir į patikslinimus, kuriuos Taryba pateikė šiame rašte, atsakydama į ieškovo 2015 m. vasario 25 d. raštą, ir kuriuose buvo nurodyta, kad RS pristatė Ukrainoje vykstančius įvykius Rusijos vyriausybei palankia forma ir taip palaikė minėtos vyriausybės politiką dėl padėties Ukrainoje.
- 49 Bet kuriuo atveju, kaip teisingai teigia Taryba, 2015 m. kovo 16 d. rašte iš esmės daroma nuoroda į ginčijamų aktų motyvavimą. Nors tiesa tai, kad propagandos, kuria yra kaltinamas ieškovas ir RS, tikslas bendrąja prasme susijęs su Rusijos politika dėl Ukrainos, šis klausimas glaudžiai susijęs su Rusijos pajėgų panaudojimo šioje šalyje klausimu. Beje, net prieš gaudamas minėtą raštą, ieškovas suprato, kad nagrinėjama propaganda neapsiribojo Rusijos pajėgų naudojimu, nes 2015 m. vasario 25 d. rašte jis bendrąja prasme rėmėsi jo įtakos „padėčiai Ukrainoje“ nebuvimu ir bet kokio priežastinio ryšio tarp „bet kokių Rusijos veiksmų Ukrainoje“ ir jo, kaip direktoriaus ir žurnalisto, vaidmens nebuvimu.
- 50 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, pirma, kad ginčijamuose aktuose Tarybos pateikti motyvai leido ieškovui suprasti priežastis, dėl kurių jo pavardė buvo palikta nagrinėjamuose sąrašuose, juo labiau kad galima atsižvelgti ir į 2015 m. kovo 16 d. rašte pateiktus patikslinimus, ir, antra, kad Bendrasis Teismas gali vykdyti kontrolę dėl šio motyvavimo pagrįstumo.
- 51 Todėl reikia konstatuoti, kad Taryba įvykdė pareigą motyvuoti, numatytą SESV 296 straipsnyje.
- 52 Minėtų motyvų pagrįstumo klausimas analizuotinas nagrinėjant ne šį, o pirmąjį ir antrąjį ieškinio pagrindus. Šiuo klausimu reikia priminti, kad pareiga motyvuoti aktą yra esminis procedūrinis reikalavimas, kurį reikia atskirti nuo klausimo dėl motyvų pagrįstumo, susijusio su ginčijamo akto

teisėtumu iš esmės. Iš tikrųjų akto motyvavimas formaliai atskleidžia motyvus, kuriais pagrįstas šis aktas. Jeigu šiuose motyvuose yra klaidų, jos lemia sprendimo turinio neteisėtumą, bet ne jo motyvavimo trūkumą, nes motyvavimo gali pakakti, net jei pateikiami klaidingi motyvai (žr. 2014 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Mayaleh / Taryba*, T-307/12 ir T-408/13, EU:T:2014:926, 96 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

53 Todėl reikia atmesti ieškinio ketvirtąjį pagrindą.

C – Dėl ieškinio pirmojo ir antrojo pagrindų, grindžiamų akivaizdžia vertinimo klaida, kiek tai susiję su nagrinėjamo kriterijaus taikymu ieškovo situacijai, ir teisės į saviraiškos laisvę pažeidimu

54 Ieškovas, priminęs bendruosius principus, susijusius, be kita ko, su teisinės kontrolės apimtimi, tvirtina, kad Taryba tvirtą faktinį pagrindą sudarančiais įrodymais neįrodė, kad jo atvejis atitiko nagrinėjamą kriterijų, kuris negalėjo apimti bet kokios rūšies veiksmų ar politikos, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi. Šis kriterijus turi atitikti teisinio saugumo principą ir turi būti aiškinamas laikantis nuostatų, susijusių su teise į saviraiškos laisvę, kaip antai skelbiamų Chartijos 11 straipsnyje ir 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 10 straipsnyje.

55 Konkrečiai kalbant, pirma, ieškovas pažymi, kad, laikantis teisinio saugumo principo, minėtos teisės apribojimai turi būti įtvirtinti įstatyme, jais turi būti siekiama bendrojo intereso ir jie turi būti būtini ir proporcingi šiam tikslui, nekelti grėsmės pačiai šios laisvės esmei ir nedaryti didelių kliūčių žurnalistų veiklai. Nacionalinio saugumo ir neapykantos kurstymo sąvokos taip pat turi būti aiškinamos siaurai.

56 Antra, ieškovas tvirtina, kad Taryba nepateikė patikimų įrodymų apie jo skleidžiamą propagandą, kiek tai susiję su Rusijos vyriausybės politika Ukrainoje.

57 Taryba primena, kad nagrinėjamas kriterijus susijęs su fiziniais asmenimis, kurie aktyviai remia veiksmus ar politiką, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba Ukrainos stabilumui ar saugumui arba į juos kėsiamasi, o taip yra ieškovo atveju. Todėl nebūtina įrodyti, kad šie asmenys patys atsakingi už tokius veiksmus ar politiką, tačiau pakanka to, kad šie asmenys teiktų reikšmingą kiekybinę ar kokybinę paramą šiuo atžvilgiu, o tai suderinama su teisinio saugumo principu.

58 Konkrečiai kalbant, pirma, Tarybos teigimu, ieškovo įrašymas į sąrašus remiantis šiuo kriterijumi nepažeidžia teisės į saviraiškos laisvę, nes tai numatyta įstatyme, tai atitinka tikslą, kurį apima SESV 21 straipsnio 2 dalies c punktas, daryti spaudimą Rusijos vyriausybei tam, kad ji nutrauktų veiklą, kuria grasinama Ukrainai, ir tai netrukdo ieškovui tęsti savo žurnalistinės veiklos ir reikšti savo nuomonės. Todėl ieškovo teisės apribojimai yra suderinami su Chartijos 52 straipsnio 1 dalimi ir su EŽTK 10 straipsnio 2 dalimi.

59 Antra, Taryba pažymi, kad jos išvada, jog ieškovas yra pagrindinė propagandos, aktyviai remiančios Rusijos vyriausybės politiką Ukrainoje, figūra, grindžiama keliais patikimais įrodymais.

60 Šių argumentų nagrinėjimą reikia pradėti nuo principų, susijusių su Bendrojo Teismo vykdoma kontrole ir būtinybe aiškinti nagrinėjamą kriterijų atsižvelgiant į pirminę teisę, visų pirma į saviraiškos laisvę, kuri iš jos išplaukia, priminimo.

1. Dėl teisminės kontrolės apimties

- 61 Primintina, kad pagal jurisprudenciją, susijusią su bendrosiomis taisyklėmis, apibrėžiančiomis ribojamųjų priemonių ypatybes, Taryba turi plačią diskreciją dėl aplinkybių, į kurias reikia atsižvelgti pagal ES sutarties V antraštinės dalies 2 skyrių, būtent pagal ESS 29 straipsnį priimant sprendimą, kuriuo remiantis pagal SESV 215 straipsnį nustatomos ekonominių ir finansinių sankcijų priemonės. Kadangi vertindamas tokių priemonių priėmimą pateisinančius įrodymus, faktus ir aplinkybes Sąjungos teismas negali pakeisti Tarybos vertinimo, minėto teismo vykdoma kontrolė turi apsiriboti patikrinimu, ar buvo laikytasi procedūros ir motyvavimo taisyklių, ar tikslios faktinės aplinkybės ir ar nebuvo akivaizdžios faktinių aplinkybių vertinimo klaidos ir piktnaudžiavimo įgaliojimais. Ši ribota kontrolė pirmiausia taikytina vertinant argumentus dėl tokių priemonių taikymo tikslingumo (žr. 2014 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Mayaleh / Taryba*, T-307/12 ir T-408/13, EU:T:2014:926, 127 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 62 Vis dėlto, nors Taryba turi didelę diskreciją vertinti bendruosius kriterijus, į kuriuos reikia atsižvelgti siekiant taikyti ribojamąsias priemones, Chartijos 47 straipsnyje garantuojama veiksminga teisminė kontrolė reikalauja, kad atlikdamas motyvų, kuriais pagrįstas sprendimas įtraukti konkretaus asmens pavardę į asmenų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, sąrašą arba palikti ją šiame sąrašė, teisėtumo kontrolę Sąjungos teismas įsitikintų, kad šis sprendimas, kuris konkrečiai susijęs su šiuo asmeniu, būtų pagrįstas pakankamai svariomis faktinėmis aplinkybėmis. Tai reiškia, kad turi būti tikrinami dėstant motyvus, kuriais pagrįstas šis sprendimas, nurodyti faktai, todėl teisminė kontrolė yra ne apribota nurodytų motyvų abstrakčios tikimybės vertinimu, bet susijusi su klausimu, ar šie motyvai arba bent vienas jų, vertinamas kaip pakankamas pats savaime šiam sprendimui patvirtinti, yra pakankamai konkrečiai ir aiškiai pagrįsti (žr. 2015 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Anbouba / Taryba*, C-605/13 P, EU:C:2015:248, 41 ir 45 punktus ir 2015 m. spalio 26 d. Sprendimo *Portnov / Taryba*, T-290/14, EU:T:2015:806, 38 punktą).
- 63 Būtent kompetentinga Sąjungos institucija kilus ginčui turi įrodyti motyvų, nurodytų dėl atitinkamo asmens, pagrįstumą, o ne šis asmuo turi pateikti šių motyvų pagrįstumą paneigiančių įrodymų (2013 m. liepos 18 d. Sprendimo *Komisija ir kt. / Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P ir C-595/10 P, EU:C:2013:518, 121 punktas ir 2014 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Mayaleh / Taryba*, T-307/12 ir T-408/13, EU:T:2014:926, 128 punktas).

2. Dėl nagrinėjamo kriterijaus aiškinimo atsižvelgiant į pirminę teisę, visų pirma į saviraiškos laisvę

- 64 Reikia pažymėti, kad, nors, žinoma, Taryba turi plačią diskreciją, kiek tai susiję su apibrėžimu kriterijų, kuriais remiantis fiziniams ar juridiniams asmenims gali būti taikomos ribojamosios priemonės, šie kriterijai gali būti laikomi atitinkančiais Sąjungos teisės sistemą tik tada, jei jie gali atitikti aukštesnės galios teisės normų, kurių turi būti laikomasi juos nustatant, reikalavimus (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Yanukovych / Taryba*, T-346/14, apskųsto apeliacine tvarka, EU:T:2016:497, 100 punktas).
- 65 Todėl šių bendrųjų kriterijų aiškinimas atsižvelgiant į pirminės teisės reikalavimus yra būtinas.
- 66 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad teisė į saviraiškos laisvę yra pirminės teisės dalis. Iš tiesų, Chartijos, kurios teisinė galia ESS 6 straipsnio 1 dalimi pripažįstama tokia pati kaip ir Sutarčių, 11 straipsnyje numatyta:

„1. Kiekvienas turi teisę į saviraiškos laisvę. Ši teisė apima laisvę turėti savo įsitikinimus, gauti bei skleisti informaciją ir idėjas valdžios institucijoms nekludant ir nepaisant valstybių sienų.

2. Turi būti gerbiama žiniasklaidos laisvė ir pliuralizmas.“

67 Ši teisė nėra absoliuti, nes pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį:

„Bet koks šios Chartijos pripažintų teisių ir laisvių įgyvendinimo apribojimas turi būti numatytas įstatymo ir nekeisti šių teisių ir laisvių esmės. Remiantis proporcingumo principu, apribojimai galimi tik tuo atveju, kai jie būtini ir tikrai atitinka Sąjungos pripažintus bendrus interesus arba reikalingi kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti.“

68 Panašios nuostatos įtvirtintos EŽTK, į kurią nurodoma ESS 6 straipsnio 3 dalyje. Jos 10 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Kiekvienas turi teisę į saviraiškos laisvę. Ši teisė apima laisvę turėti savo nuomonę, gauti bei skleisti informaciją ir idėjas valdžios institucijų netrukdomam ir nepaisant valstybės sienų <...>

2. Naudojimasis šiomis laisvėmis, kadangi tai yra susiję ir su pareigomis bei atsakomybe, gali būti priklausomas nuo tam tikrų formalumų, sąlygų, apribojimų ar sankcijų, kurias nustato įstatymas ir kurios demokratinėje visuomenėje yra būtinos valstybės saugumo, teritorinio vientisumo ar visuomenės apsaugos [tikslais], siekiant užkirsti kelią viešos tvarkos pažeidimams ar nusikaltimams, apsaugoti žmonių sveikatą ar moralę, taip pat kitų asmenų garbę ar teises, užkirsti kelią išlaptintos informacijos atskleidimui arba užtikrinti teisminės valdžios autoritetą ir bešališkumą.“

69 Pagal jurisprudenciją teisė į saviraiškos laisvę nėra absoliuti prerogatyva ir todėl gali būti ribojimų objektas esant sąlygoms, nurodytoms Chartijos 52 straipsnio 1 dalyje. Taigi, tam, kad būtų atitiktas Sąjungos teisei, grėsmė saviraiškos ir žiniasklaidos laisvei turi tenkinti tris sąlygas. Pirma, nagrinėjamas apribojimas turi būti „numatytas įstatyme“. Kitaip tariant, Sąjungos institucija, priimanti ribojamąsias priemones, galinčias riboti asmens saviraiškos laisvę, turi turėti teisinį pagrindą šiuo tikslu. Antra, nagrinėjamu apribojimu turi būti siekiama Sąjungos pripažinto bendrojo intereso tikslo. Trečia, apribojimas negali būti pernelyg didelis (šiuo klausimu žr. 2015 m. gruodžio 4 d. Sprendimo *Sarafraz / Taryba*, T-273/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2015:939, 177–182 ir 184 punktus).

70 Šios sąlygos iš esmės atitinka tas, kurios numatytos Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) jurisprudencijoje, pagal kurią tam, kad būtų pateisintas EŽTK 10 straipsnio 2 dalies atžvilgiu, įsikišimas įgyvendinant saviraiškos laisvę turi būti „numatytas įstatyme“, turėti vieną ar kelis teisėtus tikslus, įtvirtintus šioje nuostatoje, ir būti „reikalingas demokratinėje visuomenėje“ šio ar šių tikslų įgyvendinimui (2015 m. spalio 15 d. EŽTT sprendimo *Perinçek / Šveicarija*, CE:ECHR:2015:1015JUD002751008, 124 punktas). Iš to matyti, kad nagrinėjamas kriterijus turi būti aiškinamas taip, kad Taryba galėjo priimti ribojamąsias priemones, galinčias riboti ieškovo saviraiškos laisvę su sąlyga, kad šiais ribojimais laikomasi prieš tai nurodytų sąlygų, kurios turi būti įvykdytos tam, kad ši laisvė galėtų būti teisėtai apribota.

71 Todėl reikia patikrinti, ar su ieškovu susijusios ribojamosios priemonės yra numatytos įstatyme, jomis siekiama viešojo intereso tikslo ir jos nėra pernelyg griežtos.

a) Dėl sąlygos, pagal kurią bet koks saviraiškos laisvės apribojimas turi būti „numatytas įstatyme“

72 Dėl klausimo, ar nagrinėjamos ribojamosios priemonės buvo numatytos įstatyme, reikia pažymėti, kad jos skelbiamos aktuose, kurie yra, be kita ko, visuotinai taikomi ir turi, pirma, aiškų teisinį pagrindą Sąjungos teisėje, t. y. ESS 29 straipsnyje ir SESV 215 straipsnyje, ir, antra, juose yra pakankamai motyvų, kiek tai susiję tiek su jų apimtimi, tiek su priežastimis, pateisinančiomis jų taikymą ieškovui (žr. šio sprendimo 42–51 punktus) (pagal analogiją žr. 2014 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Mayaleh / Taryba*, T-307/12 ir T-408/13, EU:T:2014:926, 176 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Tačiau reikia nustatyti, ar ieškovas galėjo pagrįstai tikėtis, kad nagrinėjamas kriterijus, kuris grindžiamas sąvoka „aktyvus palaikymas“, galėjo būti taikomas jo situacijai, kuri iš principo saugoma išraiškos laisvės.

- 73 Šiuo klausimu, nors tiesa tai, kad ginčijamuose aktuose nėra tikslios sąvokos „aktyvus palaikymas“ apibrėžties, ji gali būti suprantama tik kaip taikoma asmenims, kurie, patys nebūdami atsakingi už Rusijos vyriausybės veiksmus ir politiką, kuriais destabilizuojama Ukraina, ir patys tokių veiksmų ar politikos nevykdydami, palaiko tokią politiką ir veiksmus.
- 74 Be to, reikia patikslinti, kad nagrinėjamas kriterijus apima ne visas Rusijos vyriausybės palaikymo formas, bet tik tas, kurios dėl savo kiekybinės ar kokybinės svarbos prisideda prie veiksmų ar politikos, kuriais destabilizuojama Ukraina, vykdymo. Kontroliuojant Sąjungos teismui, nagrinėjamas kriterijus, aiškinamas atsižvelgiant į tikslą daryti spaudimą Rusijos vyriausybei, kad ši nutrauktų minėtus veiksmus ir politiką, objektyviai apibrėžia ribotą kategoriją asmenų ir subjektų, kuriems gali būti taikomos lėšų išaldymo priemonės (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2014 m. liepos 16 d. Sprendimo *National Iranian Oil Company / Taryba*, T-578/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2014:678, 119 punktą).
- 75 Aiškinant šį kriterijų reikia atsižvelgti į EŽTT jurisprudenciją, pagal kurią pripažįstama, kad neįmanoma pasiekti absoliutaus įstatymų redagavimo tikslumo, ypač srityse, kuriose situacija keičiasi atsižvelgiant į dominuojančią nuomonę visuomenėje, ir kurioje pripažįstama, kad būtinybė vengti griežtumo ir prisitaikyti prie situacijos pasikeitimo reiškia, kad daugumoje įstatymų vartojamos daugiau ar mažiau abstrakčios formuluotės, kurių aiškinimas ir taikymas priklauso nuo praktikos. Sąlyga, pagal kurią įstatyme turi būti aiškiai apibrėžti pažeidimai, įvykdoma, jei asmuo iš atitinkamos nuostatos teksto ir prireikus teismų atlikto išaiškinimo gali žinoti, už kokius veiksmus ar neveikimą kyla jo atsakomybė (šiuo klausimu žr. 2015 m. spalio 15 d. EŽTT sprendimo *Perinçek / Šveicarija*, CE:ECHR:2015:1015JUD002751008, 133 ir 134 punktus).
- 76 Atsižvelgiant į vaidmenį, kurį žiniasklaida, ypač audiovizualinė, vaidina šiuolaikinėje visuomenėje (šiuo klausimu žr. 2009 m. rugsėjo 17 d. EŽTT sprendimo *Manole ir kt. / Moldova*, CE:ECHR:2009:0917JUD001393602, 97 punktą ir 2016 m. birželio 16 d. Sprendimo *Delfi / Estija*, CE:ECHR:2015:0616JUD006456909, 134 punktą), buvo galima numatyti, kad dideliame žiniasklaidos palaikymui, demonstruojamam Rusijos vyriausybės veiksams ir politikai, kuriais destabilizuojama Ukraina, ir vykdomam, be kita ko, asmens, kuris Rusijos Prezidento V. Putino dekretu buvo paskirtas eiti RS (žiniasklaidos agentūra, kurią pats ieškovas vadina Rusijos valstybės „unitarine įmone“) direktoriaus pareigas, per labai populiarias laidas, gali būti taikomas kriterijus, grindžiamas sąvoka „aktyvus palaikymas“, jei iš to išplaukiančiu žodžio laisvės ribojimu laikomasi kitų sąlygų, būtinų, kad ši laisvė galėtų būti teisėtai apribota.
- 77 Be to, reikia pažymėti, kad, priešingai, nei tvirtina ieškovas, jurisprudencija, grindžiama 2014 m. rugsėjo 23 d. Sprendimu *Mikhailchanka / Taryba* (T-196/11 ir T-542/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2014:801), neleidžia daryti išvados, kad sąvoka „aktyvus palaikymas“ taikytina žurnalisto darbui, tik jei jo pareiškimai turi konkrečią įtaką. Iš tiesų, kaip teisingai pažymėjo Taryba minėtame sprendime, Bendrasis Teismas nenusprendė dėl saviraiškos laisvės, bet manė, kad Taryba neįrodė, jog ieškovo atvejį byloje, kurioje buvo priimtas tas sprendimas, apėmė įrašymo į sąrašus kriterijai, numatyti nagrinėjamuose aktuose. Šie kriterijai buvo taikomi, be kita ko, asmenims, atsakingiems už tarptautinių rinkimų standartų pažeidimus per Baltarusijos prezidento rinkimus 2010 m. gruodžio 19 d., ir asmenims, atsakingiems už šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus arba pilietinės visuomenės ir demokratinės opozicijos represijas minėtoje valstybėje. Būtent šiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas nusprendė, kad Taryba nepateikė įrodymų dėl galimos ieškovo ir, reikalui esant, jo vedamos televizijos laidos įtakos konkretaus poveikio ir juo labiau atsakomybės už tarptautinių rinkimų standartų pažeidimus ir pilietinės visuomenės bei demokratinės opozicijos represijas (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 23 d. Sprendimo *Mikhailchanka / Taryba*, T-196/11 ir T-542/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2014:801, 7, 8, 15, 134 ir 135 punktus).

- 78 Šioje byloje „aktyvaus palaikymo“ kriterijus, Tarybos taikytas ieškovui, yra platesnis nei tie, kurie grindžiami atsakomybe ir nagrinėjami byloje, kurioje buvo priimtas 2014 m. rugsėjo 23 d. Sprendimas *Mikhailchanka / Taryba*, T-196/11 ir T-542/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2014:801). Todėl ieškovas negali pagrįstai remtis minėtu sprendimu, siekdamas pagrįsti savo teiginį, kad Taryba turėjo įrodyti konkrečias jo pareiškimų pasekmes.
- 79 Šiomis aplinkybėmis laikytina, kad sąlyga, jog saviraiškos laisvės apribojimai turi būti įtvirtinti įstatyme, šioje byloje yra įvykdyta.

b) Dėl bendrojo intereso tikslo siekimo

- 80 Dėl sąlygos, susijusios su bendrojo intereso tikslo, pripažįstamo Sąjungos, siekimu, reikia pažymėti, kad ribojamosiomis priemonėmis, priimtomis, be kita ko, taikant nagrinėjamą kriterijų, Taryba siekia daryti spaudimą Rusijos valdžios institucijoms, kad jos nutrauktų savo veiksmus ir politiką, kuriais destabilizuojama Ukraina, o tai yra vienas iš bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) tikslų.
- 81 Iš tiesų, ribojamųjų priemonių taikymas, be kita ko, asmenims, kurie aktyviai palaiko Rusijos vyriausybės veiksmus ir politiką, kuriais destabilizuojama Ukraina, atitinka ESS 21 straipsnio 2 dalies c punkte numatytą tikslą užkirsti kelią konfliktams ir stiprinti tarptautinį saugumą, laikantis Jungtinių Tautų chartijos tikslų ir principų.
- 82 Šiuo klausimu pažymėtina, kaip nurodo ir Taryba, kad 2014 m. kovo 27 d. Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja priėmė Rezoliuciją 68/262 „Ukrainos teritorinis vientisumas“, joje priminė visų valstybių pareigą pagal Jungtinių Tautų chartijos 2 straipsnį susilaikyti tarptautiniuose santykiuose nuo bet kokių grasinimų jėga ar jėgos panaudojimo prieš bet kurios valstybės teritorijos vientisumą ar politinę nepriklausomybę ir taikiai spręsti tarptautinius ginčus. Ji palankiai vertina tolesnes tarptautinių ir regioninių organizacijų pastangas sumažinti padėties Ukrainoje eskalavimą. Šios rezoliucijos rezoliucinėje dalyje Generalinė Asamblėja, be kita ko, dar kartą pakartojo Ukrainos suvereniteto, politinės nepriklausomybės, teritorijos vientisumo ir neliečiamumo neperžengiant jos tarptautiniu mastu pripažįstamų sienų ribų svarbą, taip pat paragino visas šalis nedelsiant taikiai sureguliuoti padėtį Ukrainoje, susilaikyti nuo vienašalių veiksmų, bet kokių įtampą skatinančių kalbų ir visiškai dalyvauti tarptautiniuose veiksmuose, kuriais stengiamasi padėti išspręsti šią krizę.
- 83 Todėl darytina išvada, kad sąlyga dėl bendrojo intereso tikslo siekimo šiuo atveju įvykdyta.

c) Dėl to, ar ieškovui taikomos ribojamosios priemonės nėra pernelyg griežtos

- 84 Dėl sąlygos, susijusios su tuo, kad saviraiškos laisvės apribojimai, išplaukiantys iš nagrinėjamų ribojamųjų priemonių, neturi viršyti to, kas būtina, reikia pažymėti, kad ją sudaro dvi dalys: pirma, šie apribojimai turi būti būtini ir proporcingi siekiamam tikslui ir, antra, neturėtų kilti pavojus šios laisvės esmei (šiuo klausimu žr. 2015 m. gruodžio 4 d. Sprendimo *Sarafraz / Taryba*, T-273/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2015:939, 184 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

Dėl ribojimų būtinybės ir proporcingumo

- 85 Pirma, dėl nagrinėjamų priemonių būtinumo reikia konstatuoti, kad alternatyvios ir mažiau varžančios priemonės, kaip antai išankstinio leidimo sistema arba pareiga *a posteriori* pagrįsti pervestų lėšų panaudojimą, neleidžia taip pat veiksmingai pasiekti norimo tikslo, t. y. daryti spaudimo Rusijos sprendimus priimantiems asmenims, atsakingiems už situaciją Ukrainoje, visų pirma atsižvelgiant į galimybę apeiti nustatytus apribojimus (pagal analogiją žr. 2014 m. kovo 12 d. Sprendimo *Al Assad / Taryba*, T-202/12, EU:T:2014:113, 117 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 86 Antra, dėl nagrinėjamų apribojimų proporcingumo reikia priminti jurisprudenciją, susijusią su proporcingumo principu ir su saviraiškos laisvės apribojimais, ir nustatyti, kaip jie gali būti taikomi konkrečiai ieškovo situacijai, išplaukiančiai iš Tarybos bylos medžiagoje esančios informacijos.
- 87 Pagal proporcingumo principą, kaip bendrąjį Sąjungos teisės principą, reikalaujama, kad Sąjungos institucijų veiksmai neviršytų to, kas tinkama ir būtina nagrinėjamų teisės aktų siekiamiems tikslams pasiekti. Kai galima rinktis iš kelių tinkamų priemonių, reikia taikyti mažiausiai varžančią, o sukelti nepatogumai neturi būti neproporcingi siekiamiems tikslams (žr. 2015 m. gruodžio 4 d. Sprendimo *Sarafrasz / Taryba*, T-273/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2015:939, 185 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 88 Šiuo klausimu jurisprudencijoje pažymėta, kad proporcingumo principo laikymosi teisminės kontrolės klausimu reikia pripažinti plačią Sąjungos teisės aktų leidėjo diskreciją srityse, kuriose jis turi priimti politinio, ekonominio ir socialinio pobūdžio sprendimus ir atlikti sudėtingus vertinimus. Todėl tokios priemonės teisėtumui gali turėti įtakos tik akivaizdžiai netinkamas šioje srityje priimtose priemonės pobūdis atsižvelgiant į kompetentingos institucijos siekiamą tikslą (žr. 2013 m. lapkričio 28 d. Sprendimo *Taryba / Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, C-348/12 P, EU:C:2013:776, 120 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 89 Dėl saviraiškos laisvės apribojimų konkrečiau reikia pažymėti, kad iš EŽTT jurisprudencijos galima nustatyti kelis principus.
- 90 Pirma, jis pažymėjo, kad saviraiškos laisvė yra vienas iš demokratinės visuomenės pagrindų ir viena iš pagrindinių sąlygų asmens progresui ir galimybei atsiskleisti ir kad ji saugo, iš principo, ne vien „informaciją“ ar „idėjas“, kurios palankiai priimamos arba laikomos nepavojinga ar indiferentiška informacija ar idėjomis, bet ir tas, kurios kelia pavojų, sukrečia ar kelia nerimą, siekiant užtikrinti pliuralizmą, toleranciją ir atvirumą, be kurių nėra demokratinės visuomenės. Ši laisvė, žinoma, turi išimčių, bet jos aiškinamos siaurai, o jos ribojimo poreikis turi būti įtikinamai nustatytas (2015 m. spalio 15 d. EŽTT sprendimo *Perinçek / Šveicarija*, CE:ECHR:2015:1015JUD002751008, 196 punkto i papunktis).
- 91 Antra, EŽTT nurodė, kad EŽTK 10 straipsnio 2 dalyje paliekama mažai galimybių riboti saviraiškos laisvę politinių diskusijų ar bendrojo intereso klausimų srityje. Iš tiesų, iš principo, pareiškimams, susijusiems su tokiais viešojo intereso klausimais, būtina stipri apsauga, priešingai nei pareiškimams, kuriais ginamas ar pateisinamas jėgos panaudojimas, neapykanta, ksenofobija ar kitų formų netolerancija, kurie paprastai nėra saugomi. Politinė diskusija pagal savo esmę yra polemikos šaltinis ir dažnai yra virulentinė, tačiau ji išlieka viešasis interesas, nebent ja pažeidžiamos ribos ir skatinama naudoti jėgą, neapykantą ar netoleranciją (2015 m. spalio 15 d. EŽTT sprendimo *Perinçek / Šveicarija*, CE:ECHR:2015:1015JUD002751008, 197, 230 ir 231 punktai).
- 92 Trečia, dėl saviraiškos laisvės ribojimo „būtinybės“ EŽTT mano, kad ji apima imperatyvų socialinį poreikį ir kad kišimasis turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į visas bylos aplinkybes, siekiant nustatyti, ar jis buvo proporcingas siekiamam teisėtam tikslui ir ar valdžios institucijų nurodyti motyvai siekiant jį pateisinti yra svarbūs ir pakankami (2015 m. spalio 15 d. EŽTT sprendimo *Perinçek / Šveicarija*, CE:ECHR:2015:1015JUD002751008, 196 punkto ii ir iii papunkčiai).
- 93 Šie principai yra, žinoma, svarbūs aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti šiuo atveju. Tačiau reikia pažymėti, kad jie taikomi tik jei jie reikšmingi šios bylos kontekstui, kuris skiriasi nuo bylų, kuriose EŽTT turėjo galimybę formuoti savo jurisprudenciją, konteksto.
- 94 Iš tiesų reikia pažymėti, kad iš EŽTT jurisprudencijos išplaukiantys principai buvo nustatyti dėl situacijų, kuriose asmeniui už žodžius ar veiksmus, kurie valstybės, prisijungusios prie EŽTK, laikomi nepriimtinais, ši valstybė nustato represines priemones, dažniausiai baudžiamojo pobūdžio, ir apėmė saviraiškos laisvę kaip gynybos prieš minėtą valstybę priemonę.

- 95 Tačiau šioje byloje ieškovas yra Rusijos pilietis, nuolat gyvenantis Rusijoje, kuris Prezidento V. Putino dekretu buvo paskirtas eiti žiniasklaidos agentūros RS, kuri yra Rusijos valstybės „unitarinė įmonė“, direktoriaus pareigas.
- 96 Vykdydamas žurnalisto funkcijas, kurios negali būti atskirtos nuo RS direktoriaus funkcijų, ieškovas kelis kartus išdėstė poziciją dėl situacijos, kurią sukėlė Rusijos vyriausybė Ukrainoje, ir, Tarybos teigimu, jis informaciją apie įvykius, susijusius su šia situacija, pateikė Rusijos vyriausybei palankia forma.
- 97 Būtent tokiam kontekste ieškovas remiasi teise į saviraiškos laisvę. Todėl rėmimasis šia teise nėra gynybos prieš Rusijos valstybę priemonė, bet ja siekiama gintis nuo ribojamųjų priemonių, kurios yra laikinojo, bet ne baudžiamojo pobūdžio ir kurias Taryba priėmė siekdama reaguoti į Rusijos vyriausybės veiksmus ir politiką, kuriais destabilizuojama Ukraina. Yra žinoma, kad šie veiksmai ir politika Rusijoje yra labai plačiai nušviečiami žiniasklaidoje ir labai dažnai naudojant propagandą pristatomi Rusijos žmonėms kaip visiškai teisėti.
- 98 Konkrečiai reikia pažymėti, kad 2014 m. vasario 13 d. Rusijos viešoji komisija, nagrinėjanti skundus, susijusius su žiniasklaida (toliau – Rusijos komisija), išnagrinęjusi skundą dėl ieškovo vedamos laidos „Vesti Nedeli“ (savaitės naujienos), dėl jo priėmė rezoliuciją. Rusijos komisija manė, kad ieškovo pareiškimai per 2013 m. gruodžio 8 d. transliuotą laidą „Vesti Nedeli“ yra propaganda, kuria įvykiai 2013 m. lapkričio 30 d. ir gruodžio 1 d. Kijevo Nepriklausomybės aikštėje (Ukraina) pristatyti šališkai ir pažeidžiant socialinės atsakomybės, saugumo, tikslumo, nešališkumo ir teisingumo principus, kurie taikomi žurnalistams, siekiant manipuluoti Rusijos visuomenės nuomone skleidžiant dezinformaciją.
- 99 Ieškovas neneigia pasakęs žodžius, dėl kurių Rusijos komisija išdėstė savo poziciją rezoliucijoje, bet tvirtina, kad propaganda yra saugoma saviraiškos laisvės.
- 100 Be to, reikia pažymėti, kad tai, jog ieškovas vykdė propagandą, palaikančią Rusijos vyriausybės veiksmus ir politiką, kuriais destabilizuojama Ukraina, taip pat matyti iš 2014 m. balandžio 3 d. *Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome* (Latvijos nacionalinė elektroninės žiniasklaidos tarnyba) sprendimo (toliau – Latvijos sprendimas) ir 2014 m. balandžio 2 d. Lietuvos radijo ir televizijos komisijos sprendimo – jį Vilniaus apygardos administracinis teismas patvirtino 2014 m. balandžio 7 d. (toliau – Lietuvos sprendimas) – dėl laidų „Vesti Nedeli“, kuriose dalyvavo ieškovas, transliacijų sustabdymo šiose šalyse.
- 101 Ieškovo teigimu, Latvijos ir Lietuvos sprendimai yra vienašalė pozicija, dėl kurių nei jis, nei RS negalėjo išreikšti pozicijos, todėl Taryba negalėjo jais remtis.
- 102 Dėl šių sprendimų reikia pažymėti, pirma, kad Taryba savo atsakyme raštu į Bendrojo Teismo klausimą nurodė, kad jie buvo formaliai pridėti prie administracinės bylos 2016 m. vasario 1 d.
- 103 Taigi, nors aišku, kad šie sprendimai yra įrodymai, kuriais buvo grindžiami 2016 m. kovo mėn. aktai, situacija yra kitokia dėl 2015 m. kovo mėn. ir 2015 m. rugsėjo mėn. aktų.
- 104 Atsižvelgiant į tai, neturėtų būti vadovaujamosi Tarybos teiginiu, kad ji žinojo Latvijos ir Lietuvos sprendimus jau priimdama 2015 m. kovo mėn. aktus, nes šie sprendimai buvo paskelbti, įskaitant anglų kalba, 2014 m. balandžio ir spalio mėn. Iš tiesų, negalima daryti prielaidos, kad Taryba žinojo apie visus dokumentus, susijusius su ieškovu, vien dėl šio dokumento paskelbimo.
- 105 Dėl šių sprendimų turinio reikia pažymėti, pirma, kad Latvijos nacionalinė elektroninės žiniasklaidos tarnyba, remdamasi Latvijos policijos, kuri išnagrino, be kita ko, 2014 m. kovo 2 d. ir kovo 16 d. laidas „Vesti Nedeli“, kuriose ieškovas dalyvavo, parengta ataskaita, manė, kad šiomis laidomis

skleidžiama karo propaganda, pateisinanti Rusijos karinį įsiveržimą į Ukrainą, ir Ukrainos demokratijos gynėjai prilyginami naciams, perduodant žinutę, kad, jei šie gynėjai būtų valdžioje, jie pakartotų nacių darytus nusikaltimus.

- 106 Antra, Vilniaus apygardos administracinis teismas patvirtino Lietuvos radijo ir televizijos komisijos išvadą, kad 2014 m. kovo 2 d. laida „Vesti Nedeli“, kurią ji nagrinėjo, skatino neapykantą tarp rusų ir ukrainiečių ir pateisino Rusijos karinį įsiveržimą į Ukrainą ir Ukrainos teritorijos dalies prijungimą prie Rusijos.
- 107 Tokie dviejų valstybių narių valdžios institucijų, išnagrinėjusių aptariamas laidas, konstatavimai yra patikimi įrodymai, kad ieškovas vykdė propagandą, palaikančią Rusijos vyriausybės veiksmus ir politiką, kuriais destabilizuojama Ukraina.
- 108 Taip yra juo labiau todėl, kad Bendrajame Teisme ieškovas neginčijo Latvijos ir Lietuvos sprendimuose pateiktų argumentų, tačiau tik pateikė formalius prieštaravimus (žr. šio sprendimo 101 punktą).
- 109 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad ieškovo nurodytos aplinkybės neturi jokios reikšmės jo galimybei per procesą Bendrajame Teisme pateikti argumentus ir įrodymus, kuriais ginčijamas minėtuose sprendimuose esančių argumentų pagrįstumas.
- 110 Be to, reikia pažymėti, kad nei ieškovas, nei RS neginčijo Latvijos ir Lietuvos sprendimų kompetentinguose nacionaliniuose teismuose, tačiau, bent jau kiek tai susiję su Latvijos sprendimu, iš bylos medžiagos matyti, kad jis galėjo būti skundžiamas.
- 111 Šiomis aplinkybėmis darytina išvada, kad, remdamasi Rusijos komisijos rezoliucija ir, kiek tai susiję su 2016 m. kovo mėn. aktais, Latvijos ir Lietuvos sprendimais, Taryba galėjo manyti, kad ieškovas vykdė propagandą.
- 112 Tai, kad Taryba ieškovo atžvilgiu priėmė ribojamąsias priemones dėl jo propagandos, palaikančios Rusijos vyriausybės veiksmus ir politiką, kuriais destabilizuojama Ukraina, negali būti laikoma jo teisės į saviraiškos laisvę neproporcingu apribojimu.
- 113 Iš tiesų, jei taip būtų, Taryba neturėtų galimybės siekti savo politinio tikslo daryti spaudimą Rusijos vyriausybei taikant ribojamąsias priemones ne tik asmenims, atsakingiems už šios vyriausybės veiksmus ir politiką Ukrainos atžvilgiu, arba asmenims, kurie įgyvendina tokius veiksmus ar politiką, bet ir asmenims, kurie juos aktyviai palaiko.
- 114 Remiantis šio sprendimo 74 punkte priminta jurisprudencija, aktyvaus palaikymo sąvoka apima palaikymo formas, kurios dėl kiekybinės ar kokybinės svarbos prisideda prie Rusijos vyriausybės veiksmų ar politikos, kuriais destabilizuojama Ukraina.
- 115 Ši sąvoka neapsiriboja materialia parama, bet apima ir paramą, kurią gali teikti RS, kuri yra Rusijos valstybės „unitarinė įmonė“, direktorius, paskirtas į pareigas šios valstybės prezidento, kuriam tenka galutinė atsakomybė už veiksmus ir politiką, kuriuos smerkia Taryba ir į kuriuos ji siekia reaguoti priimdama nagrinėjamas ribojamąsias priemones.
- 116 Šiuo aspektu žinoma tiesa yra tai, kad, vertinant su ieškovu susijusių ribojamųjų priemonių proporcingumą, reikia išnagrinėti ar jos atgraso žurnalistus rusus laisvai reikšti nuomonę bendrojo intereso politikos klausimais, pavyzdžiui, dėl Rusijos vyriausybės veiksmų ir politikos, kuriais destabilizuojama Ukraina. Iš tiesų tai yra žalingos pasekmės visai visuomenei (šiuo klausimu žr. 2004 m. gruodžio 17 d. EŽTT sprendimo *Cumpăna ir Mazăre / Rumunija*, CE:ECHR:2004:1217JUD003334896, 114 punktą).

- 117 Vis dėlto taip nėra šiuo atveju, kadangi ieškovo situacija yra specifinė ar net vienintelė tokia, nes jis, vykdydamas propagandą, kuria palaikomi Rusijos vyriausybės veiksmai ar politika, kuriais destabilizuojama Ukraina, naudoja priemones ir įgaliojimus, kuriuos turi RS direktorius ir kuriuos jis įgijo pagal paties Prezidento V. Putino dekretą.
- 118 Kiti žurnalistai, norintys išsireikšti žodžiais, kurie žeidžia, šokiruoja ar kelia nerimą (žr. šio sprendimo 90 punktą) dėl klausimų, kurie priskirtini politinėms diskusijoms ir kurie yra bendrasis interesas (žr. šio sprendimo 91 punktą), pavyzdžiui, Rusijos vyriausybės veiksmų ar politikos, kuriais destabilizuojama Ukraina, nėra panašioje situacijoje į ieškovo, kuris vienintelis yra RS direktorius dėl Prezidento V. Putino sąmoningo pasirinkimo.
- 119 Be to, jokio kito žurnalisto pavardės nėra nagrinėjamuose sąrašuose, ir tik motyvai, susiję su organizacijos, kuri pati save vadina „Donecko Liaudies Respublika“, nariu, yra susiję su propagandine veikla.
- 120 Prieš tai nurodytų motyvų užtenka, atsižvelgiant ir į plačią Tarybos diskreciją (žr. šio sprendimo 88 punktą), siekiant nustatyti, kad ieškovo teisės į saviraiškos laisvę apribojimai, kurių gali sukelti nagrinėjamos ribojamosios priemonės, yra būtini ir nėra neproporcingi, ir nėra būtinybės nagrinėti ar kiti įrodymai, kuriais rėmėsi Taryba, įrodo, kad ieškovas skatino jėgos panaudojimą ar kurstė neapykantą.
- 121 Kadangi ieškovo saviraiškos laisvės apribojimai, kuriuos gali lemti nagrinėjamos ribojamosios priemonės, yra būtini ir proporcingi siekiamam tikslui, reikia išnagrinėti sąlygą, susijusią su poveikio šios laisvės esmei nebuvimu.
- Dėl poveikio ieškovo saviraiškos laisvės esmei nebuvimo*
- 122 Dėl sąlygos, susijusios su poveikio ieškovo saviraiškos laisvės esmei nebuvimu, reikia priminti, kad nagrinėjamos ribojamosios priemonės numato, pirma, tai, kad valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad neleistų jam patekti į jų teritoriją ar keliauti ja tranzitu, ir, antra, jo lėšų ir ekonominių išteklių, esančių Sąjungoje, išaldymą.
- 123 Ieškovas yra ne Sąjungos valstybės, Rusijos Federacijos, pilietis ir nuolat gyvena šioje valstybėje, kurioje vykdo savo profesinę veiklą kaip RS direktorius. Todėl nagrinėjamos ribojamosios priemonės nekeltų pavojaus ieškovo teisės naudotis saviraiškos laisve esmei, be kita ko, vykdamas profesinę veiklą žiniasklaidos sektoriuje valstybėje, kurioje jis nuolat gyvena ir dirba (pagal analogiją žr. 2015 m. gruodžio 4 d. Sprendimo *Sarafraz / Taryba*, T-273/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2015:939, 190 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 124 Be to, šios priemonės yra laikinos ir atšaukiamos. Iš tiesų, iš Sprendimo 2014/145 6 straipsnio matyti, kad jis yra nuolat peržiūrimas, o iš Reglamento Nr. 269/2014 14 straipsnio 4 dalies matyti, kad prie jo pridėtas sąrašas peržiūrimas reguliariai, bent kas 12 mėnesių.
- 125 Iš to matyti, kad ieškovui taikomos ribojamosios priemonės nekeltų grėsmės esminiam jo saviraiškos laisvės turiniui.
- 126 Atsižvelgiant į visus pateiktus svarstymus, reikia atmesti ieškinio pirmąjį ir antrąjį pagrindus.

D – Dėl ieškinio penktojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad nagrinėjamas kriterijus nesuderinamas su teise į saviraiškos laisvę ir todėl yra neteisėtas, jei leidžia taikyti ribojamąsias priemones žurnalistams, kurie naudojami šia teise

- 127 Subsidiariai ieškovas pateikia prieštaravimą dėl teisėtumo, kaip tai suprantama pagal SESV 277 straipsnį, kiek tai susiję su nagrinėjamu kriterijumi, nes jis leidžia priimti ribojamąsias priemones žurnalistų, kurie išreiškė savo nuomones, kurias Taryba laiko diskutuotinomis, atžvilgiu. Taip aiškinamas šis kriterijus yra neproporcingas ir jam trūksta teisinio pagrindo. Dublike ieškovas patikslina, kad ESS 29 straipsniu ir SESV 215 straipsniu neleidžiama priimti aktų, kurie prieštarauja teisei į saviraiškos laisvę.
- 128 Visų pirma Taryba pripažino šio ieškinio pagrindo, kuris neatitinka Procedūros reglamento 76 straipsnio d punkte numatytų sąlygų, nepriimtinumą.
- 129 Antra, Taryba nurodo, kad nagrinėjamas kriterijus apima propagandinius veiksmus ir dezinformaciją, kuria aktyviai palaikoma Rusijos vyriausybė, kiek tai susiję su Ukrainos destabilizavimu, ir kad toks kriterijus neprieštarauja saviraiškos laisvei.
- 130 Iš ieškinio pirmojo ir antrojo pagrindų nagrinėjimo matyti, kad nagrinėjamas kriterijus turi būti aiškinamas taip, kad atitiktų pirminę teisę, kuri apima nuostatas, saugančias teisę į saviraiškos laisvę (žr. šio sprendimo 64–70 punktus).
- 131 Buvo padaryta išvada, kad nagrinėjamas kriterijus galėjo būti aiškinamas ir taikomas taip, kad atitiktų pirminę teisę, įskaitant teisę į saviraiškos laisvę. Be to, buvo nurodyta, kad šio kriterijaus taikymas šioje byloje ieškovo atveju nepažeidžia jo teisės į saviraiškos laisvę, nes Taryba laikėsi šios laisvės apribojimo teisėtų sąlygų.
- 132 Šiomis aplinkybėmis reikia atmesti šį ieškinio pagrindą ir nereikia nagrinėti Tarybos nurodyto nepriimtumo pagrindo.

E – Dėl ieškinio trečiojo pagrindo, grindžiamo teisės į gynybą ir teisės į veiksmingą teisminę apsaugą pažeidimu

- 133 Ieškovas, priminęs jurisprudencijos principus, susijusius su teisių į gynybą laikymusi ribojamųjų priemonių srityje, tvirtina, kad nors 2015 m. kovo mėn. aktais jo pavardė buvo palikta nagrinėjamuose sąrašuose, bet ne pirmą kartą į juos įrašyta, jis iš anksto nebuvo informuotas apie šio palikimo sąrašuose motyvus ir jam nebuvo pateikti rimti, patikimi ir konkretūs palikimą sąrašuose pateisinantys įrodymai.
- 134 Konkrečiai, pirma, ieškovas tvirtina, kad 2015 m. kovo mėn. aktai buvo priimti prieš Tarybai atsakant į jo prašymą leisti susipažinti su bylos medžiaga, pateiktą 2015 m. vasario 4 d. rašte. Taigi, jis negalėjo pagrįstai išdėstyti pozicijos dėl Tarybos siekio pratęsti ribojamųjų priemonių taikymą jo atžvilgiu.
- 135 Antra, ieškovas nurodo, kad jo 2015 m. vasario 25 d. raštas nebuvo išnagrinėtas kruopščiai ir nešališkai.
- 136 Taryba, be to, kad ginčija iš esmės ieškovo argumentus dėl teisių į gynybą pažeidimo, tvirtina, kad tai, jog jis tik šiame ieškinio pagrinde nurodo teisės į veiksmingą teisminę apsaugą pažeidimą, yra nepriimtina, nes tai neatitinka minimalių reikalavimų, įtvirtintų Procedūros reglamento 76 straipsnio d punkte.
- 137 Visų pirma reikia pritarti Tarybos nurodytam nepriimtumo pagrindui, nes ieškovas nenurodė argumentų, konkrečiai susijusių su teisės į veiksmingą teisminę apsaugą pažeidimu.

- 138 Iš tiesų, reikia priminti, kad pagal Procedūros reglamento 76 straipsnio d punktą, kuris iš esmės sutampa su 1991 m. gegužės 2 d. Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktu, ieškinyje turi būti pateikta, be kita ko, pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka. Be to, pagal suformuotą jurisprudenciją, ši santrauka turi būti pakankamai aiški ir tiksli, kad atsakovas galėtų pasirengti gynybai, o Bendrasis Teismas – priimti sprendimą dėl ieškinio, prireikus – be papildomos informacijos. Iš tikrųjų siekiant, kad ieškinys būtų priimtinas, būtina, jog svarbiausios faktinės ir teisinės aplinkybės, kuriomis jis pagrįstas, būtų aiškios – nors ir trumpai, bet nuosekliai ir suprantamai – iš paties ieškinio teksto, kad būtų užtikrintas teisinis tikrumas ir teisingumo vykdymas. Be to, pagal suformuotą jurisprudenciją bet koks ieškinio pagrindas, kuris nepakankamai aiškiai suformuluotas ieškinyje, turi būti laikomas nepriimtiniu. Analogiški reikalavimai taikomi tada, kai grindžiant ieškinio pagrindą pateikiamas kaltinimas. Šiuo tikslu nepriimtumas, grindžiamas viešosios tvarkos išlyga, turi būti nurodytas Sąjungos teismo iniciatyva (šiuo klausimu žr. 2016 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Italija / Komisija*, T-384/14, EU:T:2016:298, 38 punktą (nepaskelbtas Rink.) ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 139 Dėl kaltinimo, grindžiamo teisių į gynybą pažeidimu, reikia priminti, kad pagrindinė teisė į gynybą per procedūrą prieš nustatant ribojamąją priemonę yra aiškiai įtvirtinta Chartijos 41 straipsnio 2 dalies a punkte (žr. 2014 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Mayaleh / Taryba*, T-307/12 ir T-408/13, EU:T:2014:926, 102 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 140 Atsižvelgiant į tai reikia pažymėti, kad Sprendimo 2014/145 3 straipsnio 2 ir 3 dalyse ir Reglamento Nr. 269/2014 14 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyta, kad Taryba fiziniam ar juridiniam asmeniui apie savo sprendimą, įskaitant jo įtraukimo į sąrašą motyvus, praneša arba tiesiogiai, jei žinomas jo adresas, arba paskelbdama pranešimą, taip jam suteikdama galimybę pateikti pastabas. Jeigu pateikiama pastabų arba naujų esminių įrodymų, Taryba peržiūri savo sprendimą ir atitinkamai apie tai informuoja fizinį arba juridinį asmenį, subjektą arba organizaciją.
- 141 Be to, reikia pažymėti, visų pirma, kad, remiantis Sprendimo 2014/145 6 straipsnio trečia pastraipa, šis sprendimas yra nuolatinės peržiūros objektas. Be to, to sprendimo 6 straipsnio antroje pastraipoje (pirminės redakcijos) buvo numatyta, kad jis taikomas iki 2014 m. rugsėjo 17 d., o vėlesniais aktais buvo nuspręsta dėl kelių terminų pratęsimo. Galiausiai, pagal Reglamento Nr. 269/2014 14 straipsnio 4 dalį prie jo pridėtas priedas peržiūrimas reguliariai, bent kas 12 mėnesių.
- 142 Šiuo atveju ieškovas neskundė nei Įgyvendinimo sprendimo 2014/151, nei Įgyvendinimo reglamento Nr. 284/2014, kuriais Taryba pirmą kartą įtraukė jo pavardę į sąrašus (žr. šio sprendimo 3 punktą). Kaip jis pripažino savo atsakyme raštu į Bendrojo Teismo klausimą, jo pirmoji reakcija į šių aktų priėmimą buvo 2015 m. vasario 4 d. rašto išsiuntimas, o Taryba 2014 m. kovo 22 d. paskelbė pranešimą asmenims, kuriems taikomos Sprendime 2014/145, įgyvendintame Įgyvendinimo sprendimu 2014/151, ir Reglamente Nr. 269/2014, įgyvendintame Įgyvendinimo reglamentu Nr. 284/2014 (OL C 84, 2014, p. 3), numatytos ribojamosios priemonės.
- 143 Pagal šį pranešimą atitinkami asmenys ir subjektai, be kita ko, gali pateikti Tarybai prašymą persvarstyti sprendimą įtraukti jų pavardes ir pavadinimus į sąrašus, pridėtus prie pirmųjų ginčijamų aktų, ir prie jo pridėti patvirtinamuosius dokumentus.
- 144 Iš to matyti, kad ieškovas ilgai delsė prieš pateikdamas Tarybai prašymą leisti susipažinti su dokumentais, kurie su juo susiję, ir iš naujo išnagrinėti jo situaciją.
- 145 Be to, reikia pažymėti, kad 2015 m. kovo mėn. aktais ieškovo pavardė buvo palikta nagrinėjamuose sąrašuose dėl tų pačių motyvų, kaip ir nurodyti anksčiau. Šiuo klausimu reikia priminti, kad nors pagal jurisprudenciją Taryba neprivalo išklaudyti ieškovo prieš jo pavardės pirmąjį įrašymą į sąrašus, kad su juo susijusios ribojamosios priemonės būtų netikėtos (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 2014 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Mayaleh / Taryba*, T-307/12 ir T-408/13, EU:T:2014:926, 110–113 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją), ji iš principo privalėjo jį išklaudyti prieš nuspręsdama dėl jo

pavardės palikimo nagrinėjamuose sąrašuose. Tačiau teisė būti išklausytam prieš priimant aktus, kuriais paliekamos taikyti ribojamosios priemonės asmenims, kuriems šios priemonės jau taikomos, privalo būti užtikrinta, kai Taryba nurodo naujas aplinkybes dėl šių asmenų, bet ne tada, kai palikimas nagrinėjamuose sąrašuose pagrįstas tais pačiais motyvais kaip ir tie, kuriais buvo remtasi priimant pradinį aktą, kuriuo nustatomos nagrinėjamos ribojamosios priemonės (pagal analogiją žr. 2016 m. liepos 28 d. Sprendimo *Tomana ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-330/15 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2016:601, 67 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją; taip pat šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 2016 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Central Bank of Iran / Taryba*, C-266/15 P, EU:C:2016:208, 33 punktą).

- 146 Šiuo atveju ginčijamuose aktuose dėl ieškovo pateikti motyvai nesikeitė, palyginti su aktu, kuriais buvo pirmą kartą nuspręsta įrašyti jo pavardę į sąrašus, motyvais.
- 147 Šiomis aplinkybėmis, pirma, Taryba neturėjo pareigos išklausyti ieškovo prieš priimdama ginčijamus aktus.
- 148 Antra, reikia pažymėti, kad 2015 m. vasario 13 d. raštu (žr. šio sprendimo 10 punktą) Taryba bet kuriuo atveju paprašė ieškovo pateikti pastabas dėl galimo ribojamųjų priemonių, susijusių su juo, pratęsimo.
- 149 Žinoma, tiesa tai, kad ieškovui, nepaisant jo 2015 m. vasario 4 d. prašymo, nebuvo suteikta prieiga prie dokumentų, pateisinančių jo pavardės įrašymą į sąrašus, kai jis pateikė savo pastabas, atsakydamas į Tarybos prašymą.
- 150 Vis dėlto reikia pažymėti, kad net darant prielaidą, kad minėtas prašymas, nors formaliai grindžiamas Reglamentu Nr. 1049/2001, gali būti laikomas pateiktu per peržiūros procedūrą, numatytą šio sprendimo 140 ir 141 punkte minėtose nuostatose, ir todėl gali būti reikšmingas vertinant, ar šiuo atveju buvo laikomasi ieškovo teisių į gynybą, Taryba negali būti kaltinama tuo, kad ji per trumpą laiką neišnagrinėjo šio prašymo prieš priimdama 2015 m. kovo mėn. aktus, nors ieškovas laukė beveik 11 mėnesių, kad galėtų sureaguoti į jo pavardės įrašymą į sąrašus pirmą kartą ir pateikti tokį prašymą.
- 151 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kai perduota pakankamai tiksli informacija, leidžianti suinteresuotajam asmeniui veiksmingai pareikšti savo nuomonę dėl Tarybos turimų įrodymų, teisės į gynybą užtikrinimo principas nereiškia, kad šiai institucijai atsiranda pareiga savanoriškai leisti susipažinti su savo turimais bylos dokumentais. Tik suinteresuotosios šalies prašymu Taryba turi leisti susipažinti su visais nekonfidencialiais administraciniais dokumentais, susijusiais su nagrinėjama priemone (žr. 2009 m. spalio 14 d. Sprendimo *Bank Melli Iran / Taryba*, T-390/08, EU:T:2009:401, 97 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 152 Šiuo atveju, kadangi, kaip buvo konstatuota nagrinėjant ieškinio ketvirtąjį pagrindą, su ieškovu susiję ginčijamų aktų motyvai, kurie atitinka aktų, kuriais jo pavardę pirmą kartą įrašytą į sąrašus, motyvus, buvo pakankami, Taryba neprivalėjo imtis iniciatyvos suteikti ieškovui prieigos prie bylos medžiagos ar laukti prašymo – ieškovas jį galiausiai pateikė – prieš nuspręsdama palikti jo pavardę nagrinėjamuose sąrašuose. Ieškovas iš esmės dar gerokai iki gaudamas 2015 m. kovo 16 d. raštą žinojo, kad jam taikomos ribojamosios priemonės dėl jo, kaip žurnalisto ir RS direktoriaus, veiklos, ir jis tikrai žinojo aplinkybes, kurioms esant jis vykdė šią veiklą.
- 153 Trečia, išsamumo sumetimais reikia priminti, jog tam, kad teisės į gynybą pažeidimas lemtų akto panaikinimą, reikia, kad procedūros baigtis būtų buvusi kitokia, jeigu nebūtų šio pažeidimo. Šioje byloje ieškovas nepaaiškino, kokie yra argumentai ir aplinkybės, kuriomis jis būtų rėmėsis, jei būtų anksčiau gavęs nagrinėjamus dokumentus, ir neįrodė, kad šie argumentai ir aplinkybės jo atveju būtų lėmę kitokį rezultatą, t. y. nagrinėjamų ribojamųjų priemonių jo atžvilgiu neatnaujinimą (šiuo

klausimu ir pagal analogiją žr. 2014 m. rugsėjo 18 d. Sprendimo *Georgias ir kt. / Taryba ir Komisija*, T-168/12, EU:T:2014:781, 106–108 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją). Todėl šis ieškinio pagrindas bet kuriuo atveju negali lemti ginčijamų aktų panaikinimo.

¹⁵⁴ Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ši ieškinio pagrindą reikia atmesti.

¹⁵⁵ Kadangi buvo atmesti visi ieškovo nurodyti ieškinio pagrindai, reikia atmesti visą ieškinį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

¹⁵⁶ Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi ieškovas pralaimėjo bylą, jis turi padengti bylinėjimosi išlaidas pagal Tarybos pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (devintoji kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. Priteisti iš Dmitrii Konstantinovich Kiselev bylinėjimosi išlaidas.

Berardis

Tomljenović

Spielmann

Paskelbta 2017 m. birželio 15 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

Faktinės bylos aplinkybės	2
Procesas ir šalių reikalavimai	3
Dėl teisės	5
A – Dėl ieškinio šeštojo pagrindo, grindžiamo partnerystės susitarimo pažeidimu	5
B – Dėl ieškinio ketvirtojo pagrindo, grindžiamo pareigos motyvuoti pažeidimu	6
C – Dėl ieškinio pirmojo ir antrojo pagrindų, grindžiamų akivaizdžia vertinimo klaida, kiek tai susiję su nagrinėjamo kriterijaus taikymu ieškovo situacijai, ir teisės į saviraiškos laisvę pažeidimu	8
1. Dėl teisminės kontrolės apimties	9
2. Dėl nagrinėjamo kriterijaus aiškinimo atsižvelgiant į pirminę teisę, visų pirma į saviraiškos laisvę	9
a) Dėl sąlygos, pagal kurią bet koks saviraiškos laisvės apribojimas turi būti „numatytas įstatyme“	10
b) Dėl bendrojo intereso tikslo siekimo	12
c) Dėl to, ar ieškovui taikomos ribojamosios priemonės nėra pernelyg griežtos	12
Dėl ribojimų būtinybės ir proporcingumo	12
Dėl poveikio ieškovo saviraiškos laisvės esmei nebuvimo	16
D – Dėl ieškinio penktojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad nagrinėjamas kriterijus nesuderinamas su teise į saviraiškos laisvę ir todėl yra neteisėtas, jei leidžia taikyti ribojamąsias priemones žurnalistams, kurie naudojami šia teise	18
E – Dėl ieškinio trečiojo pagrindo, grindžiamo teisės į gynybą ir teisės į veiksmingą teisminę apsaugą pažeidimu	19
Dėl bylinėjimosi išlaidų	20